

گمرک جمهوری اسلامی ایران

برنامه راهبردی و عملیاتی
گمرک جمهوری اسلامی ایران
در افق ۱۳۹۶

معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل

دفتر برنامه ریزی و بهبود فرآیندهای گمرکی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیشگفتار

مقدمه

اینفوگرام

فصل اول - برنامه راهبردی گمرک جمهوری اسلامی ایران

۹	بیانیه ماموریت گمرک ج.ا.ا.....
۹	چشم انداز گمرک ج.ا.ا.....
۱۰	ارزش های گمرک ج.ا.ا.....
۱۳	منشور اخلاقی گمرک ج.ا.ا.....
۱۴	اهداف راهبردی گمرک ج.ا.ا.....
۱۵	چالش های گمرک ج.ا.ا.....
۱۷	راهبردهای گمرک ج.ا.ا.....

فصل دوم - برنامه عملیاتی چهار ساله گمرک جمهوری اسلامی ایران

۲۳	اهداف کمی - ارتباط راهبردها و اهداف کمی گمرک ج.ا.ا.....
۲۶	اقدامات راهبردی - ارتباط اهداف کمی و اقدامات راهبردی گمرک ج.ا.ا.....
۲۹	خط مشی کیفیت گمرک ج.ا.ا.....

ضمائم

۳۱	چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴.....
۳۲	سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی.....
۳۵	اهداف استراتژیک سازمان جهانی گمرک.....
۳۸	استانداردهای بین المللی در زمینه تسهیل امور گمرکی.....
۴۱	موافقت نامه تسهیل تجارت.....
۴۸	اعلامیه تجدید نظر شده آروشا.....

بسمه تعالی

پیشگفتار:

سازمان‌های امروزی در محیط‌های بسیار متغیر و پیچیده داخلی و بین‌المللی با چالش‌های عدیده‌ای از جمله شفافیت و پاسخگویی بیشتر، منابع مالی محدود، افزایش فعالیت‌ها و وظایف، انتظار ارائه خدمات با کیفیت و سریع مواجه‌اند؛ لذا دنیای امروز، عصر تحولات پیوسته است. در محیط پویا و متغیر کنونی بهترین ابزار برای حضوری آگاهانه در این میدان متلاطم، برخورداری از یک برنامه راهبردی به منظور هماهنگ نمودن کلیه فعالیت‌های سازمان در راستای آن و تعیین مقصد و مسیر سازمان می‌باشد.

تحولات حوزه تجارت خارجی نظیر افزایش حجم ارزش و نوع کالاهای تجاری و رشد پرسرعت فناوری اطلاعات و ارتباطات و تکنولوژی پیشرفته کنترل کالا که تنها نمونه‌ای از این تغییرات مستمر می‌باشد انتظارات به حق صاحبان کالا را برای ارائه خدمات سریع، کم هزینه و با حداقل اسناد را به همراه داشته است. برآورده نمودن این انتظارات مستلزم به روز بودن قوانین و مقررات، اصلاح مستمر فرآیندها و توانمند سازی کارکنان می‌باشد و انجام این امور نیازمند بکارگیری تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات و برخورداری از یک ساختار چابک و انعطاف پذیر است تا امکان هماهنگی با تغییرات فراهم آید. علاوه بر آن کاهش اثرات تغییرات محیطی و حرکت در راستای چشم انداز و استراتژی‌ها نیازمند داشتن یک برنامه مدون استراتژیک است.

در راستای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ابلاغ شده توسط مقام معظم رهبری و سیاست‌های اقتصادی دولت یازدهم و با عنایت به تغییرات محیطی گسترده و ضرورت تغییراتی بنیادین در کلیه وجوه سازمانی اجتناب ناپذیر می‌نمود. این امر باعث شد که گمرک جمهوری اسلامی ایران در چارچوب ابلاغ شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی نسبت به تدوین سند راهبردی اقدام نماید.

سند راهبردی که بر اساس نامه شماره ۱۴۸۱۱۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۲ وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ شده برای اولین بار مشتمل بر شاخص‌ها و اهداف کمی می‌باشد.

امید است این سند مهم که ترسیم کننده افق و جایگاه آتی سازمان است بتواند با همسو نمودن کلیه برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان، حول چشم انداز و اهداف، به حرکت سازمان در مسیر رشد و تعالی شتاب بیشتری داده و با همراهی و همدلی سازمانی، دست اندرکاران و کلیه مدیران و کارکنان با اجرای به موقع پروژه‌های تعریف شده شاهد سازمانی چابک، هوشمند، قانون مدار، مقتدر، پاسخگو، روزآمد و دانش محور باشیم.

مسعود کرباسیان

معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی

و رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران

مقدمه :

ابلاغ سیاستهای اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری و تبیین اولویت‌های راهبردی وزارت امور اقتصادی و دارایی الگویی را پیش روی گمرک جمهوری اسلامی ایران قرار داده که با بهره‌گیری از آنها اولویت‌های راهبردی و اهداف کلان سازمان تبیین و تصویب گردد.

رسیدن به این اهداف بلند مدت منوط به تعیین شاخص و تدوین اهداف کمی و متناسب با آن برنامه‌های عملیاتی تحت عنوان اقدامات راهبردی می‌باشد که این مهم با بهره‌گیری از خروجی طرح‌های اقدام سند راهبردی قبلی، شناسایی نقاط قابل بهبود در خود ارزیابی‌های صورت گرفته بر اساس مدل EFQM، مطالعات صورت گرفته در قالب طرح جامع گمرک نوین و همچنین سیاست‌های سازمان و با تلاش و تشریک مساعی جمعی تدوین و در جلسات شورای معاونین سازمان به تصویب رسیده است.

این سند مشتمل بر دو فصل و یک ضمیمه می‌باشد که در فصل نخست مأموریت، چشم انداز، بیانیه ارزش‌ها، اهداف راهبردی، منشور اخلاقی، چالش‌های گمرک و راهبردهای گمرک ج.ا.ا آمده است. فصل دوم شامل برنامه عملیاتی چهارساله گمرک ج.ا.ا می‌باشد که در راستای سند راهبردی تنظیم گردیده است. در این فصل برنامه عملیاتی چهار ساله سازمان در قالب ۳۷ اقدام راهبردی برای تحقق ۱۵ هدف کمی آمده است و برای هر اقدام راهبردی برنامه زمان بندی و مسئول اجرا مشخص شده است و امید است با اجرای صحیح و به موقع پروژه‌های تعریف شده اهداف مورد نظر محقق گردد.

ضمیمه نیز شامل اسناد پشتیبان (چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، اهداف استراتژیک سازمان جهانی گمرک (WCO) در سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۳، استانداردهای بین المللی در زمینه تسهیل امور گمرکی و...) می‌باشد.

چشم انداز:

گمرک ج.ا. اسلامی ایران، به عنوان مرزبان اقتصادی کشور و حافظ حقوق دولت و جامعه که بر اساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون های بین المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، با بهره مندی از سرمایه های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و هم گرایی مؤثر با سازمان های همجوار منطقه ای و بین المللی، گمرکی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام نموده و نقش مؤثری در تصمیم سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می نماید. گمرک ج.ا. اسلامی ایران به در دستکاری، شفافیت و مسئولیت پذیری، و با تنظیم مطلوب رایجه کنترل استانداردهای امنیتی با الزامات روان سازی تجاری؛ به عنوان حامی فعالان اقتصادی کشور و امین دستگاه های دولتی در اعمال ضوابط کنترلی انجام وظیفه می نماید.

بیانیه مأموریت:

گمرک ج.ا. اسلامی ایران، به عنوان مرزبان اقتصادی کشور و حافظ حقوق دولت و جامعه که بر اساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون های بین المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، با بهره مندی از سرمایه های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و هم گرایی مؤثر با سازمان های همجوار منطقه ای و بین المللی، گمرکی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام نموده و نقش مؤثری در تصمیم سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می نماید. گمرک ج.ا. اسلامی ایران به در دستکاری، شفافیت و مسئولیت پذیری، و با تنظیم مطلوب رایجه کنترل استانداردهای امنیتی با الزامات روان سازی تجاری؛ به عنوان حامی فعالان اقتصادی کشور و امین دستگاه های دولتی در اعمال ضوابط کنترلی انجام وظیفه می نماید.

فصل اول

برنامه راهبردی

گمرک جمهوری اسلامی ایران

بیانیه مأموریت گمرک ج.ا.ا

گمرک ج.ا.ا سازمانی است حاکمیتی، بعنوان مرزبان اقتصادی کشور و حافظ حقوق دولت و جامعه که براساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون‌های بین‌المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، با بهره‌مندی از سرمایه‌های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری‌های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و هم‌گرایی مؤثر با سازمان‌های هم‌جوار منطقه ای و بین‌المللی گمرکی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام نموده و نقش مؤثری در تصمیم‌سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می‌نماید.

گمرک ج.ا.ا با اعتقاد به درستکاری، شفافیت و مسئولیت‌پذیری، و با تنظیم مطلوب رابطه کنترل استانداردهای امنیتی با الزامات روان‌سازی تجاری؛ به عنوان حامی فعالان اقتصادی کشور و امین دستگاه‌های دولتی در اعمال ضوابط کنترلی انجام وظیفه می‌نماید.^۱

چشم‌انداز گمرک ج.ا.ا

گمرک جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ با اتکال به خداوند متعال و در پرتو عزم و اراده سازمانی و برنامه‌ریزی مدبرانه و با بهره‌مندی از ساختاری خلاق و نوآور، سرمایه‌های انسانی متعهد و کارآمد و فناوری‌های نوین، سازمانی است:

«چابک، هوشمند، قانون‌مدار، مقتدر، پاسخگو (مشتري مدار)، روزآمد و دانش‌محور»

در افق این چشم‌انداز گمرک ج.ا.ا از ویژگی‌های زیر برخوردار است:

- ۱- برخوردار از جایگاه اول منطقه MENA (خاورمیانه و شمال آفریقا) در شاخص‌های تجارت فرامرزی^۲
- ۲- برخوردار از جایگاه ملی و بین‌المللی بالا و دارای نقش مؤثر در تصمیم‌سازی کلان سیاست‌های اقتصادی و بازرگانی کشور
- ۳- ارائه دهنده خدمات گمرکی بهینه، منطبق با استانداردهای جهانی و با اعمال مدیریت ریسک و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین کارآمد
- ۴- دارای تعامل سازنده با سازمان‌های هم‌جوار و بین‌المللی گمرکی
- ۵- برخوردار از سرمایه‌های انسانی توانمند و متعهد
- ۶- برخوردار از محیطی امن و با ثبات برای تجارت خارجی کشور^۳

۱ - پاراگراف دوم در بیانیه مأموریت سازمان در ویرایش جدید اضافه گردیده است.

۲- این بند بعنوان یکی از ویژگی‌های چشم‌انداز گمرک ج.ا.ا در ویرایش جدید اضافه گردیده است.

۳- این بند بعنوان یکی از ویژگی‌های چشم‌انداز گمرک ج.ا.ا در ویرایش جدید اضافه گردیده است.

ارزش‌های گمرک ج.ا.۱: ۴

- ۱ - درستکاری
- ۲ - رعایت کرامت انسانی، اخلاق حرفه‌ای و ارزش‌های اسلامی
- ۳ - شایسته‌سالاری
- ۴ - تعهد به تعالی و مشتری‌مداری
- ۵ - قانون‌مداری
- ۶ - پاسخگویی، شفافیت و اطلاع‌رسانی مناسب

۱. درستکاری:

گمرکات در تلاش هستند تا علیرغم روند شتابنده جهانی شدن و پیچیدگی در حال افزایش تجارت بین‌الملل، کارآئی خود را افزایش دهند. درستکاری، پیش‌شرط مهمی برای کارکرد مناسب گمرکات است. اصلاحات در گمرکات تنها به شرطی مفید واقع می‌شود که همراه با راهبردهای کارا در ارتباط با درستکاری و تعهد به اجرای آن باشد.

«اعلامیه آروشا» مورخ ۷ جولای ۱۹۹۳، که در هشتاد و یکمین و هشتاد و دومین اجلاس شورا تصویب گردید، خواست و اراده سازمان جهانی گمرک را جهت تشویق اعضای خود به قبول قوانین حاکم بر درستکاری و اجرای مؤثر آنها نشان داد. دبیرخانه سازمان جهانی گمرک اسناد کاری را برای ارزیابی اثر بخشی گمرکات فراهم می‌آورد و در همین رابطه مرکز مستندسازی درستکاری گمرکات را در سال ۲۰۰۱ تأسیس کرده است.

۲. رعایت کرامت انسانی، اخلاق حرفه‌ای و ارزش‌های اسلامی

امروزه نقش و جایگاه انسان در سازمان‌ها انکارناپذیر است و سرمایه اصلی و مهم هر تشکیلاتی، نیروی انسانی آن است. از آنجائیکه انسان تحت تأثیر باورها و اعتقادات ملی و دینی عمل می‌کند، لذا در این بین ارزشها و فرهنگ ملی و دینی مورد توجه قرار گرفته و هدف، شناسایی شاخص‌هایی است که سازمان را در درک صحیح نسبت به کرامت انسانی راهنمایی نماید تا سازمان بتواند با این شناخت و درک

۴- اصول و ارزش‌های حاکم بر سازمان که قبلاً ۱۸ مورد بوده است در ویرایش جدید به ۶ مورد تقلیل یافته است.

حاصل شده و با برنامه ریزی و هدف گذاری، نسبت به صیانت از کرامت انسانی در سازمان اقدام نماید. انسان ها پس از حق حیات، دارای حق کرامتند. بطوریکه خداوند متعال از جمله موهبت هایی که در خلقت انسان به او عطا فرمود « کرامت انسانی » است. لذا با به رفتار درآوردن آن، مدیریت ها می توانند سازمان خود را از میان اقیانوس موج و صخره سنگهای عظیم ناآرامی، سالم به ساحل نجات یا به مقصد هدایت کنند.

رعایت اخلاق حرفه ای در سازمان ها بدون الزام به مواردی همچون وفاداری، عدالت و انصاف، رعایت و احترام نسبت به ارزش ها، احترام به کارکنان، صادق بودن و مسئولیت پذیری و تکریم ارباب رجوع میسر نمی باشد و کارمندان گمرک ج.ا.ا. به اخلاق حرفه ای و فنی پایبند بوده و سعی می کنند کلیه ارزشهای اسلامی را رعایت نموده و این تکریم را نسبت به مراجعین و همچنین نسبت به خودشان اعمال نمایند.

۳. شایسته سالاری

شایسته سالاری در حقیقت به کارگیری فرد مناسب در حرفه مناسب بر اساس تجربه، علم و دیگر موازین تعریف شده است و به عبارتی سپردن کار به کاردان، شایسته سالاری احترام به انسانیت خویش است. در شایسته سالاری باید به این نکته توجه شود که شغل یا نقش مورد نظر با چه چالش هایی روبه روست. چه اقتضائاتی دارد و چه افرادی با کدام قابلیت های مهارتی می توانند به خوبی از عهده تصدی آن برآیند. از سوی دیگر باید قابلیت های فرد یا افراد مورد نظر شناسایی شده و بررسی گردد که استعداد اکتساب چه قابلیت هایی را دارا هستند. در این راستا گمرک ج.ا.ا. با توجه به موارد فوق و نظر به حساسیت شغلی فراوان پست های سازمانی آن همواره نیازمند انتخاب و انتصاب شایسته ترین هاست و به این اصل اهمیت زیادی داده است.

۴. تعهد به تعالی و مشتری مداری

تعالی سازمان در گرو جهت گیری های بهبود در همه ی زمینه ها و ابعاد سازمانی است. دستیابی به تعالی سازمان در اغلب موارد نیازمند تغییر مبنای فکری است. سرآمدی و تعالی سازمان نیازمند بلوغ سازمانی در سه سطح فردی، فرآیندی و سازمانی است و مشتری مداری، خلق ارزش های مطلوب مشتری است. در عصری که مشتری مداری توجه بسیاری از سازمان ها را به خود معطوف کرده است، چگونگی تامین رضایت مشتری از چالش های عمده سازمان های تولیدی و خدماتی به شمار می آید. تحلیل رضایت مشتری

می‌تواند راهی به سوی موفقیت بیشتر سازمان‌ها باشد. ارائه خدمات با کیفیت در گمرک ج.ا.ا مطابق استانداردهای بین‌المللی مدیریت کیفیت و مدل‌های پذیرفته شده جهانی از قبیل ISO 9001⁵ و EFQM⁶ صورت می‌پذیرد که این مدل‌ها بر پایه ۸ اصل تمرکز بر مشتری، رهبری، مشارکت کارکنان، رویکرد فرآیندی، رویکرد سیستمی بر مدیریت، بهبود مستمر، تصمیم‌گیری بر مبنای واقعیت‌ها، ارتباط سودمند و دو طرفه با تأمین‌کنندگان می‌باشد و گمرک ج.ا.ا نیز آرایه خدمات با کیفیت را بر اساس این اصول، سرلوحه اقدامات و برنامه ریزی‌های خود قرار داده است.

۵. قانون مداری

روح قانون برای خدمت به مردم است و قانون‌گذار، قانون را به منظور حل مشکلات مردم وضع کرده است. مقصود از قانون مداری حفظ و اجرای قوانین به طور عادلانه در جوامع و سازمان‌ها و رعایت حقوق همه افراد می‌باشد. بنابراین، جامعه‌ای قانون‌مدار و قانونگرا محسوب می‌شود که قوانین در آن کاملاً رعایت شوند و همه آحاد جامعه در برابر قانون مساوی و رهبران آن قانون‌پذیرترین افراد در جامعه باشند. در گمرک ج.ا.ا قانون مداری به عنوان یک ارزش تلقی شده و بعنوان اولین و پایه‌ای‌ترین اصل مد نظر می‌باشد. التزام به قوانین و مقررات گمرکی و بازرگانی همواره در گمرک ج.ا.ا که به عنوان سازمان مجری فعالیت‌های بازرگانی دولت می‌باشد جزء مهم‌ترین شاخص‌ها محسوب می‌گردد.

۶. پاسخگویی، شفافیت و اطلاع‌رسانی مناسب

یکی از مؤثرترین و کاراترین شیوه‌های مبارزه با فساد اداری خروج از فضای مبهم و شفاف‌سازی و روشن ساختن محیط و ساختار سازمان می‌باشد. اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی کمک‌شایانی به بهبود فضای کسب و کار می‌نماید، لذا گمرک ج.ا.ا آن را به عنوان یکی از اصول مهم سازمان در نظر گرفته است.

⁵ International Organization For Standardization

⁶ European Foundation For Quality Management

بسمه تعالی

«منشور اخلاقی کارکنان کمرک جمهوری اسلامی ایران»

ان الله لا یغیر ما بقوم حتی ینصروا ما بانفسهم

ماکارکنان کمرک جمهوری اسلامی ایران هم‌چنان می‌شویم تا با انتخاب ذات لایزال الهی و برپا داشتن اصل اساسی منشور سازمانی و خدمت‌گزینی در کمرک (احترام، اعتماد، سرعت، دقت و صحت) تحولی پویا و سازنده را برای سرفرازی مبین اسلامی و اعتلای سازمان خود رقم‌نیزیم. باور قلبی ما این است که با رعایت فضایل اخلاقی و ارائه خدمات مطلوب به خدمت‌گیرندگان در راستای جلب رضایت خداوند متعال، کام‌بری داریم، لذا رعایت اصول و مبانی اخلاقی زیر را سرلوحه خود قرار می‌دهیم:

- ۱) تلاش در جهت ارتقاء سلامت اداری و ترویج فرهنگ «سنگ‌دستی» با بهره‌گیری از اصول و ارزشهای اسلامی، اعمال قوانین و مقررات مربوط و نهادینه‌سازی بنیادهای سازمان جهانی کمرک از جمله پایداری و آروشا
- ۲) اعتلای دانش حرفه‌ای، ارتقاء تخصص شغلی و بهره‌گیری از فن‌آوری‌های پیشرفته به طور مستمر.
- ۳) تلاش برای ارتقاء صمیمیت، اعتماد و احترام متقابل میان کارکنان.
- ۴) رعایت نظم، وقت‌شناسی، مسئولیت‌پذیری، آراستگی و سلسله‌مراتب اداری.
- ۵) تسریع، تسهیل و دقت در انجام تشریفات کمرکی و فراهم نمودن زمینه ارائه خدمات با کیفیت مطلوب و بهره‌گیری از فن‌آوری‌های پیشرفته و نوین.
- ۶) تلاش در جهت نگه‌داری و جلب رضایت ارباب رجوع و ارج نهادن به پیشنهادات و رسیدگی به انتقادات و شکایات آنها.
- ۷) اطلاع‌رسانی به موقع، شفاف‌سازی و ساده‌سازی امور در راستای تحقق اهداف سازمان.
- ۸) داشتن وجدان کاری و پرهیز از تبعیض در ارائه خدمات به خدمت‌گیرندگان و سایر وظایف محوله.
- ۹) وفاداری و احساس مسئولیت و تمهید نسبت به سازمان و ارجح داشتن منفعت سازمان بر منفعت شخصی.
- ۱۰) رازداری، امانتداری، حفظ اسرار، رعایت اصول طبقه‌بندی اطلاعات و حفاظت از اسناد محرمانه سازمان.
- ۱۱) نگهداری و بهره‌برداری بهینه از اموال و امکانات سازمان در جهت تحقق اهداف سازمانی و عدم استفاده شخصی غیرمجاز از دارائی‌ها.
- ۱۲) رعایت مقررات ایمنی و بهداشت به منظور حفظ سلامت خود و دیگران.

اهداف راهبردی گمرک جمهوری اسلامی ایران

- همسویی با سیاستهای اقتصاد مقاومتی و اهداف و راهبردهای وزارت امور اقتصادی و دارایی در جهت بهبود وضعیت اقتصادی کشور و ایجاد نظام اقتصادی کارآمد
- مشارکت فعال در تنظیم سیاستهای اقتصادی و مالی کشور
- تعامل مؤثر با سازمانهای داخلی و نهادهای بین المللی در جهت روان سازی تجاری
- زمینه سازی جهت افزایش سرمایه گذاری داخلی و خارجی
- تلاش در جهت بهبود محیط کسب و کار
- حمایت از تولیدات ملی
- حفاظت از سلامت و امنیت جامعه.

چالش‌های گمرک جمهوری اسلامی ایران

الف) چالش‌های برون سازمانی

- جهانی شدن فرآیند تجارت
- افزایش جرائم سازمان یافته
- افزایش تجارت کالاهای تقلبی
- ارتقاء سطح خواست‌های عمومی (طرف‌های تعامل با گمرکات و لزوم ارتقاء پاسخ دهی کیفی به نیازهای روز افزون مربوطه)
- زیر ساخت‌های حوزه فاوا و کاربردهای مرتبط جهت تعامل در مقیاس منطقه ای و بین المللی
- تیرگی روابط سیاسی با کشورهای غربی و تداوم برخی تحریم‌ها
- تعدد مراکز و مراجع سیاست‌گذار و متعامل در امور بازرگانی و گمرکی
- عدم حضور مؤثر گمرک در مرحله سیاست‌گذاری‌های مربوط به بخش بازرگانی و عوامل تجاری مرتبط
- چالش‌های فرهنگی ناشی از سودجویی غیر قانونی برخی متعاملین
- حجم بالا و بعضاً متناقض بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌های صادره برای گمرک
- گسترش قاچاق کالا و مواد مخدر به لحاظ سازمان یافته تر شدن جرائم
- چالش‌های ناشی از درجه آمادگی الکترونیکی کشور
- ناکارآمدی نظام‌های تشخیص هویت واقعی فعال اقتصادی
- سازمان نیافتگی تجار، حق العمل کاران
- عدم توازن و ناهنجاری‌های فرآیند توسعه تجارت الکترونیک
- ناهنجاری‌های فرهنگی در زمینه فرار مالیاتی و عدم پرداخت حقوق ورودی قانونی
- مشکلات ناشی از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
- عدم ثبات و وحدت رویه در سیاست‌گذاری جهت حقوق و عوارض ورودی، ممنوعیت ورود کالاها و محدودیت‌های تجاری
- چالش‌های حوزه تعامل با سازمانهای بین المللی
- چالش‌های حوزه تعامل با سازمانهای داخلی

(ب) چالش‌های درون سازمانی

- چالش‌های ساختار و ضوابط و مقررات مربوطه
- چالش‌های حوزه منابع انسانی
- چالش‌های حوزه فرآیندهای اجرایی موجود جهت رعایت برخی استانداردهای بین‌المللی و معاهده نامه‌ها
- چالش‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات
- چالش‌های مبارزه با فساد اداری
- چالش تأمین منابع مالی اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها
- چالش‌های عدم تناسب ظرفیت‌ها

راهبردهای گمرک ج.ا.ا:

- راهبرد ۱- افزایش توان ثروت آفرینی کشور
- راهبرد ۲- تامین مالی پایدار دولت و کاهش اتکا بودجه دولت به درآمد نفتی
- راهبرد ۳- مشارکت فعال و مؤثر در سیاست گذاری و قانون گذاری
- راهبرد ۴- تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی و اداری
- راهبرد ۵- ارتقاء هم افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی
- راهبرد ۶- ایجاد و یکپارچه سازی سامانه های مدیریتی و عملیاتی
- راهبرد ۷- توسعه هدفمند سرمایه های انسانی و سازمانی

راهبرد ۱ - افزایش توان ثروت آفرینی کشور

۱-۱- بهبود محیط کسب و کار

وزارت امور اقتصادی و دارایی به ویژه گمرک جمهوری اسلامی ایران از مهمترین عوامل مؤثر بر محیط کسب و کار هستند، لذا انتظار می رود با بهبود محیط کسب و کار علی الخصوص در زمینه تجارت فرامرزی شاهد رشد بهره وری، رشد صادرات غیر نفتی، افزایش توان تولیدات داخلی، افزایش انگیزه سرمایه گذاری و نهایتاً افزایش توان ثروت آفرینی کشور باشیم.

۲-۱- توسعه بخش خصوصی و افزایش سهم بنگاه های خصوصی در اقتصاد

در راستای توسعه بخش خصوصی و افزایش سهم بنگاه های خصوصی در اقتصاد، گمرک جمهوری اسلامی ایران باید با روان سازی تجارت و حمایت جدی از بنگاه های تولیدی علی الخصوص بنگاه های صادرات محور، به این امر اهتمام ورزد ضمناً افزایش کیفیت قوانین و مقررات و تلاش جهت ثبات آنها و افزایش دسترسی به اطلاعات کامل و شفاف تجاری از جمله اقدامات قابل ذکر این حوزه هستند. همچنین با تشکیل کارگروه ماده ۲۴ قانون مدیریت خدمات کشوری و احصاء فعالیت های قابل واگذاری به بخش غیر دولتی می توان در توسعه بخش خصوصی و افزایش سهم بنگاه های خصوصی در اقتصاد نقش ایفا کرد

راهبرد ۲ - تأمین مالی پایدار دولت و کاهش اتکاء بودجه دولت به درآمد نفتی

تکیه دولت بر تأمین مالی مبتنی بر درآمدهای نفتی نه کافیت، نه پایدار و نه مطلوب، لذا لازم است برای تأمین مالی دولت از روش‌های متنوعی استفاده شود برخی از این روش‌ها در حیطه وظایف گمرک جمهوری اسلامی ایران است که باید در آن فعالانه عمل کند. نقش گمرک در اخذ درآمدهای گمرکی به عنوان سومین منبع درآمد دولت بر کسی پوشیده نیست و گمرک می‌تواند با ارزش گذاری صحیح کالاهای وارداتی و جلوگیری از تخلفات گمرکی نقش سازنده خود را ایفاء نماید.

راهبرد ۳ - مشارکت فعال و مؤثر در سیاست گذاری و قانون گذاری

۳-۱- تصمیم سازی کارشناسانه و مشارکتی

تهیه پیش نویس سیاست‌ها و قوانین باید به گونه ای باشد که هم از نظر محتوایی و هم از نظر ظاهری جذاب و مؤثر باشد. تصمیم سازی‌های ما باید دارای این ویژگی‌ها باشد:

- تعریف و شناخت دقیق، صحیح و کامل مسأله

- بررسی و ترسیم آثار و پیامدهای تصمیم

- بررسی تاریخچه تصمیم و تصمیمات قبلی

- تحلیل ذینفعان و سنجش عواقب تصمیم بر آنان

- بررسی طیف گسترده و متنوعی از گزینه‌ها

- تحلیل امکانات و محدودیت‌های منابع مالی، نیروی انسانی، قانونی و سایر موارد

- رویکرد مشارکتی در تصمیم سازی

- بررسی دیدگاه‌های مختلف و دوری از تعصب

- شمول تصمیم به حداکثر جامعه هدف

- بررسی ماندگاری تصمیم و استحکام مبانی آن

- هماهنگی با سایر تصمیمات به ویژه اسناد بالا دستی

۳-۲- مشارکت فعال در تصمیم گیری

مشارکت گمرک جمهوری اسلامی ایران نباید صرفاً به حضور در جلسات مجامع تصمیم گیری محدود شود. ویژگی‌های زیر، نمایندگان گمرک جمهوری اسلامی ایران را در جلسات تبدیل به یک عضو جدی، حرفه ای و تصمیم ساز کشور خواهد کرد:

- پیش آمادگی قبل از جلسه از جمله کسب اطلاعات از مراجع مختلف

- تعامل مؤثر با اعضای جلسه

- داشتن اطلاع کافی از نظرات نهادهای صنفی، تشکل‌های غیر دولتی و شبکه خبرگان
- پیگیری مصوبات قبلی
- اظهارنظرهای مسئولانه

راهبرد ۴ - تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی و اداری

۴-۱- سلامت و شفافیت

انتظار می‌رود گمرک جمهوری اسلامی ایران در محورهای زیر گام‌های مؤثری بردارد:

- ارائه گزارش‌های شفاف، دقیق و منطبق بر واقعیات
- ایجاد سهولت در دسترسی به اطلاعات
- ایجاد سهولت در تحلیل اطلاعات به منظور کشف جرائم و تخلفات
- حفظ امنیت شغلی همکاران منتقد
- رسیدگی سریع و مناسب به تخلفات و جرائم مالی
- سرعت، دقت، صحت و جامعیت نظارت‌های مالی
- آگاه‌سازی ذینفعان و امکان پیگیری حقوق ایشان
- کاهش امکان دستکاری در اطلاعات و مستندات مالی
- کاهش امکان سوء استفاده از اختیارات مدیریتی و شغلی
- استفاده از سامانه‌های نظارت الکترونیکی
- اطلاع‌رسانی سریع و دقیق به مراجع ذیربط
- استقرار سیستم پیگیری مطالبات و حقوق ذینفعان

۴-۲- انضباط مالی - اداری

انتظار می‌رود گمرک جمهوری اسلامی ایران به عنوان مجموعه‌ای منضبط و در عین حال

انضباط آفرین در محورهای زیر گام‌های مؤثری بردارد.

- استاندارد سازی و ایجاد رویه‌های یکسان و جلوگیری از اعمال سلیقه‌ها در اجرای آن
- انطباق اقدامات با قوانین و مقررات و اصول و استانداردهای پذیرفته شده مالی و اداری
- پاسخگو بودن و مسئولیت پذیر در قبال اقدامات و نتایج
- استقرار نظام مدیریت عملکرد و ارزیابی جامع اقدامات

راهبرد ۵ - ارتقاء هم افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی

۵-۱- هم افزایی درون سازمانی

هم افزایی درون سازمانی از مسیر این موارد محقق خواهد شد.

- داشتن دغدغه نسبت به عملکرد تمام اعضای گمرک جمهوری اسلامی ایران علاوه بر دغدغه تعالی خود
- پرهیز از رقابت‌های مخرب برون و درون سازمانی
- به اشتراک گذاشتن ظرفیت‌ها و استفاده از ظرفیت‌های یکدیگر و تسهیم تجارب درون سازمانی و منابع، قابلیت‌ها، سرمایه‌های انسانی، سازمانی و اطلاعاتی
- معماری یکپارچه سامانه‌های اطلاعاتی و هماهنگی بین آنها و به اشتراک گذاری اطلاعات
- پنداشتن خود به عنوان جزیی (عضوی) از یک کل (خانواده) و متعهد ماندن به خانواده

۵-۲- همکاری فراسازمانی

همکاری فراسازمانی به این معناست که تمام مدیران درک کنند که وظایف گمرک جمهوری اسلامی ایران بدون تعامل با دیگر سازمان‌های همجوار، مردمی و بین‌المللی میسر نیست. در این راستا محورهای زیر باید در دستور کار کارکنان گمرک جمهوری اسلامی ایران باشد:

- تعامل مثبت و هم افزا با سایر دستگاه‌های همکار
- تعامل مثبت با جامعه و نهادهای مردمی
- تعامل مؤثر با نهادهای بین‌المللی

راهبرد ۶ - ایجاد و یکپارچه سازی سامانه‌های مدیریتی و عملیاتی

گمرک جمهوری اسلامی ایران باید خود را به فناوری روز به ویژه فناوری‌های توانمند ساز اطلاعاتی و ارتباطی مجهز کند و مبنای تصمیمات و اقدامات باید سامانه‌های عملیاتی و مدیریتی باشد.

بدیهی است این تغییر همواره با مقاومت‌های سازمانی روبرو خواهد بود و عدم تطابق توان فنی نیروی انسانی با شرایط جدید، محدودیت بودجه و اعتبار حوزه فاوا و عدم وجود زیر ساخت‌های ارتباطی مطمئن در این مسیر وجود دارد اما مدیران باید خود را متعهد به استفاده از سامانه‌های اطلاعاتی مدیریتی و عملیاتی بکنند.

در این راستا ایجاد سامانه‌های تحت وب و هوشمند، سیستم‌های مدیریت عملکرد و داشبوردهای مدیریتی اولویت‌های اصلی سازمان گمرک خواهد بود.

راهبرد ۷ - توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی

تمام اولویت‌های شش گانه قبلی مستلزم در اختیار داشتن نیروی انسانی توانمند، با انگیزه و مشارکت جوست. مدیران تمام حوزه‌ها، باید خود را موظف به توسعه این منبع کلیدی (سرمایه‌های انسانی) بدانند. اهم اولویت‌های این محور عبارتند از :

- اجرای برنامه توسعه سرمایه انسانی در مشاغل راهبردی و عملیاتی از جمله:
- برگزاری آموزش‌های تخصصی و هدفمند برای روزآمدسازی و افزایش دانش و مهارت کارکنان و در دو سطح بلند مدت و کوتاه مدت
- استقرار نظام مدیریت عملکرد و شایسته سالاری
- بهره‌مندی کارکنان از حداکثر مزایای قانونی
- اجرای طرح پرورش مدیران فردا و جانشین پروری
- تقویت نظام مشارکت کارکنان در ارائه راهکارها و نظرات
- ایجاد فرهنگ کاری مبتنی بر خدمت‌گذاری صادقانه، سلامت، سرعت، پاسخگو با محوریت منافع ملی و تقویت تعهد سازمانی در بین کارکنان

فصل دوم

برنامه عملیاتی چهارساله

گمرک جمهوری اسلامی ایران

اهداف کمی گمرک ج.ا.۱

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
۱ روز واردات	۱	۲	۳	۴	۲۶	واردات : ۲۶ روز	کاهش زمان ترخیص کالا در رویه های واردات و صادرات	۱. افزایش توان ثروت آفرینی
۲ ساعت صادرات	۲ ساعت	۴ ساعت	۱ روز	۲ روز	۷ روز	صادرات : ۷ روز		
هزینه ترخیص کالاهای وارداتی در پایان سال ۹۶ معادل ۲۰۰ دلار و صادراتی معادل ۱۵۰ دلار	۲۰۰	۲۰۵	۲۱۰	۲۱۵	۲۲۰	واردات ۲۲۰ دلار صادرات ۱۷۵ دلار (برای کانتینر ۲۰ فوتی)	کاهش هزینه ترخیص کالا در رویه های واردات و صادرات	
تعداد اسناد گمرکی در پایان سال ۹۶ در رویه واردات ۵ سند در رویه صادرات ۳ سند	۵ ۳	۶ ۴	۷ ۵	۸ ۶	۱۰ ۷	واردات ۱۰ سند صادرات ۷ سند	کاهش اسناد گمرکی در رویه های صادرات و واردات	
			۱۰۰٪			۵۰٪ زیرساخت ارتباطی ۴۰٪ ارتباط فرایندی	اجرای مدل مجازی پنجره واحد تجاری فرامرزی	
کسب رتبه ۴۵ در گمرکات دنیا تا سال ۹۶	۴۵	۶۰	۷۵	۹۰	۱۳۳	رتبه ۱۳۳	بهبود شاخص لجستیک گمرک	
واگذاری امور انبارداری، باسکول، بازیینی، پلمب، GPS، تعیین ارزش، فناوری اطلاعات و پرتوتنگاری	٪۶۵	٪۵۵	٪۴۵	٪۳۵	٪۲۵	۲۵ درصد خدمات انبارداری و باسکول و ۱٪ پرتوتنگاری	افزایش برون سپاری خدمات گمرکی	
افزایش میزان رضایتمندی در سال ۹۶ از ۶۰ درصد به ۷۰ درصد	٪۷۰	٪۶۸	٪۶۶	٪۶۳	٪۶۰	٪۶۰	افزایش رضایتمندی خدمت گیرندگان از گمرکات	

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
افزایش سهم درآمدهای گمرکی و تحقق درآمدهای پیش بینی شده	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۶۶	%۶۶	تحقق درآمدهای پیش بینی شده	۲. تامین مالی پایدار دولت و کاهش اتکا بودجه دولت به درآمد نفتی

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
افزایش شفافیت و کارآمدی قانون امور گمرکی (بازنگری آن)	مستمر	مستمر	مستمر	مستمر		قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ و ...	قانون و مقررات (بازنگری شده)	۳. مشارکت فعال و مؤثر در سیاست گذاری و قانون گذاری

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
حذف کلیه نقاط احصاء شده (در هر سال ۲۰ درصد)	%۱۰۰	%۸۰	%۶۰	%۴۰	%۲۰	احصاء نقاط آسیب پذیر	ارتقاء سلامت اداری و کاهش تخلفات	۴. تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی و اداری
افزایش سلامت امور گمرکی از دیدگاه خدمت گیرندگان	*	*	*	*	*		رتبه شاخص ادراک فساد	

* پس از انجام خود ارزیابی بر اساس بیانیه آروشا اعداد مشخص خواهد شد

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
افزایش تعداد توافقتنامه های بین المللی به حداقل ۴۲ مورد	۴۲	۳۷	۳۳	۲۷	۲۰	توافق نامه	تعداد توافقتنامه های دو یا چند جانبه منطقه ای و بین المللی	۵. ارتقاء هم افزایی درون سازمانی و همکاری فراسازمانی
افزایش تعداد توافقتنامه ها با ۱۵ کشور همسایه به میزان ۹ مورد	۹	۸	۶	۴	۲	توافق نامه	تعداد توافقتنامه با کشورهای همسایه	
افزایش تعداد دروازه مشترک تا پایان سال ۹۶ به ۶ دروازه	۶	۶	۴	۲	۰	تفاهم نامه دروازه مشترک	تعداد دروازه مشترک با کشورهای همسایه	
افزایش تعداد تفاهم نامه ها به ۱۲ تفاهم نامه همکاری	۱۲	۹	۷	۵	۳	سه تفاهم نامه	تعداد تفاهم نامه با سازمان های همجوار	

* منظور از توافقتنامه عبارت است از موافقتنامه ها و یادداشت تفاهم همکاری

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
استقرار سیستم در تمامی گمرکات	%۱۰۰	%۶۵	%۵۵	%۴۵	%۳۰	%۳۰	استقرار سامانه جامع یکپارچه امور گمرکی	۶. ایجاد و یکپارچه سازی سامانه های مدیریتی و عملیاتی
%۱۰۰ اظهارها (واردات، صادرات، ترانزیت) تا سال ۹۴ از راه دور انجام شود	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۸۵	%۲۵	%۲۵	افزایش نسبت تعداد اظهارنامه های از راه دور به کل اظهارنامه ها	
۷ عدد	۷	۷	۷	۴	-	-	افزایش تعداد اسناد الکترونیکی ضمیمه اظهار نامه به کل اسناد	

اهداف کمی	اهداف کمی سالیانه					وضعیت موجود	شاخص	راهبرد
	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲			
افزایش رضایت کارکنان با تحقق ۷۰ درصدی تا سال ۹۶	۷۰	۶۵	۶۰	۵۵	۴۶	۴۶ درصد	افزایش رضایت کارکنان	۷. توسعه هدفمند سرمایه های انسانی و سازمانی
بهبود امتیاز شاخص های عمومی ارزیابی عملکرد با کسب امتیاز ۱۰۰۰ در سال ۹۶	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۸۵۰	-	-	بهبود امتیاز شاخص های عمومی ارزیابی عملکرد	

اقدامات راهبردی

برای تحقق هر هدف کمی طرح‌ها و پروژه‌ای تحت عنوان اقدامات راهبردی با زمان بندی، بودجه بندی و مسئول تعیین شده که عناوین آنها درجداول زیر آمده است.

هدف کمی: کاهش زمان، هزینه و اسناد ترخیص کالا در رویه‌های واردات، صادرات و بهبود شاخص های لجستیک در پایان سال ۱۳۹۶

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت فنی و امور گمرکی	استاندارد سازی فرآیندها بر اساس استانداردهای بین المللی و کنوانسیون تجدید نظر شده کیوتو
معاونت توسعه مدیریت و منابع	تامین و بکارگیری دستگاه‌های کنترلی نامحسوس پیشرفته در گمرکات فعال کشور
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	اجرای مدل مجازی پنجره واحد تجاری

هدف کمی: افزایش برون سپاری فعالیت‌های گمرکی

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت توسعه مدیریت و منابع	شناسایی فرآیندهای اولویت دار برای واگذاری و طراحی سازو کارهای جذاب برای مشارکت بخش خصوصی

هدف کمی: افزایش رضایت مندی خدمت گیرندگان از گمرکات

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل	اجرای طرح جامع سنجش رضایت و شناسایی نقاط قابل بهبود و اقدام برای اصلاح
معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل	راه اندازی سیستم فعالان اقتصادی مجاز (AEO)

هدف کمی: افزایش سهم درآمدهای گمرکی و تحقق درآمدهای پیش‌بینی شده

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت فنی و امور گمرکی	اصلاح نظام ارزش گذاری و راه اندازی سیستم TSC در کلیه گمرکات کشور
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سیستم متمرکز وصول درآمدهای گمرکی

هدف کمی: افزایش شفافیت و کارآمدی قانون امور گمرکی

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت فنی و امور گمرکی	اصلاح قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن
معاونت فنی و امور گمرکی	همکاری در اصلاح قانون مقررات صادرات و واردات و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
معاونت فنی و امور گمرکی	ترجمه یاد داشت های توضیحی و افزایش HS هشت رقمی به یازده رقمی

هدف کمی : کاهش تخلفات گمرکی و ارتقاء سلامت اداری

مسئول	اقدامات راهبردی
دفتر بازرسی، مدیریت عملکرد و پاسخگویی به شکایات	احصاء گلوگاه‌های فساد و حذف آنها
دفتر بازرسی، مدیریت عملکرد و پاسخگویی به شکایات	ارزیابی و ترویج درستکاری بر اساس بیانیه آروشا

هدف کمی : افزایش تعاملات بین الملل

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل	شرکت فعال در اجلاس بین‌المللی و امضاء تفاهم نامه همکاری با کشورهای هدف

هدف کمی : افزایش تعداد دروازه‌های مشترک با کشورهای همسایه

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل	راه اندازی دروازه مشترک مرزی با کشورهای همسایه

هدف کمی : افزایش همکاری با سازمانهای همجوار

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت فنی و امور گمرکی	امضاء تفاهم نامه همکاری با سازمان‌های همجوار

هدف کمی : استقرار سیستم یکپارچه امور گمرکی (ICCS)

مسئول	اقدامات راهبردی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	تدوین استراتژی فناوری اطلاعات سیستم یکپارچه گمرکی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	طراحی و اجرای مدیریت ریسک هوشمند محور
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سامانه هوشمند ورود و خروج کالا
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	توسعه سامانه هوشمند ترانزیت
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	توسعه سامانه قضایی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سامانه بازبینی و وصول مطالبات
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سایر سیستم‌های مکانیزه نظیر مسافری، بن بیمه و.....
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	توسعه و بهبود زیرساخت‌های شبکه‌های محلی و گسترده و مرکز داده ها و پیاده سازی ساختارهای امنیتی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	یکپارچگی سیستم‌ها و استقرار نظام پردازش متمرکز

هدف کمی: افزایش نسبت تعداد اظهارنامه‌های از راه دور به کل اظهارنامه‌ها

مسئول	اقدامات راهبردی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سامانه اظهار از راه دور (واردات، صادرات و ترانزیت)

هدف کمی: افزایش تعداد اسناد الکترونیکی ضمیمه اظهارنامه به کل اسناد

مسئول	اقدامات راهبردی
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	راه اندازی سیستم تبادل الکترونیکی اسناد

هدف کمی: افزایش رضایت کارکنان

مسئول	اقدامات راهبردی
معاونت توسعه مدیریت و منابع	تدوین راهبرد یکپارچه منابع انسانی
معاونت توسعه مدیریت و منابع	توسعه و تکمیل سیستم جامع اداری و مالی
معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل	راه اندازی مرکز آموزش الکترونیکی و منطقه ای مورد نظر سازمان جهانی گمرک
معاونت توسعه مدیریت و منابع	اصلاح نظام و فرایند جذب، حفظ، ارتقاء، توزیع، پروژه نقل و انتقال و جبران خدمت کارکنان
دفتر بازرسی مدیریت عملکرد و پاسخگویی به شکایات	راه اندازی نظام مدیریت عملکرد

هدف کمی: بهبود امتیاز شاخص های عمومی ارزیابی عملکرد

مسئول	اقدامات راهبردی نظاداریم ای
شورای تحول اداری گمرک ۱.۱.	پیاده سازی کامل بسته اجرایی نقشه راه اصلاح نظام اداری
دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	پیاده سازی کامل بسته اجرایی نقشه راه دولت الکترونیک

بسمه تعالی

«خط مشی کیفیت گمرک جمهوری اسلامی ایران»

گمرک جمهوری اسلامی ایران با رویکرد توسعه اقتصادی کشور، در راستای چشم انداز ۲۰ ساله، ایجاد تعادل منطقی بین دو وظیفه اساسی سرعت و دقت در انجام تشریفات گمرکی، اهداف و برنامه های راهبردی سازمان، ارائه خدمات در بالاترین سطح کیفیت و بهبود مستمر را با رعایت مفاد منشور اخلاقی کارکنان به عنوان یکی از مهمترین اهداف خود تعیین نموده است و به منظور ایجاد و یکپارچه سازی سامانه های مدیریتی و عملیاتی و نیز اطمینان بخشیدن به خدمت گیرندگان، سیستم مدیریت کیفیت یکپارچه ای بر اساس استاندارد ISO9001:2008 را مستقر نموده است و اذعان دارد که همواره ارائه بهترین خدمات وظیفه ماست. گمرک جمهوری اسلامی ایران با رعایت کلیه قوانین و مقررات مرتبط و در راستای سیاست های دولت تدبیر و امید اهداف ذیل را پیگیری می نماید.

۱. بهبود فضای کسب و کار و ارتقاء شاخص های تجارت فرامرزی از طریق:
- اصلاح فرایندها، تسهیل و ساده سازی گردش کار و افزایش کارایی گمرک به منظور کاهش زمان، هزینه و تعداد اسناد گمرکی
- اجرای استانداردها و کنوانسیون های بین المللی
- ارائه آمار و اطلاعات تجارت خارجی و بهبود اطلاع رسانی به خدمت گیرندگان

۲. ایجاد گمرک الکترونیک در راستای جلب رضایت، اعتماد و مشارکت خدمت گیرندگان از طریق:
- اصلاح و مهندسی مجدد فرآیندها و توسعه اتوماسیون سیستم های گمرکی
- استقرار سیستم یکپارچه گمرکی و امکان پردازش متمرکز اطلاعات
- استفاده از تجهیزات کنترلی پیشرفته

۳. توسعه هدفمند سرمایه های انسانی و سازمانی با:
- تدوین استراتژی یکپارچه منابع انسانی
- راه اندازی مرکز آموزش الکترونیکی
- توسعه و تکمیل سیستم جامع اداری و مالی
- راه اندازی نظام مدیریت عملکرد

۴. ارتقاء هم افزایی درون سازمانی و همکاری های فرا سازمانی با:
- راه اندازی دروازه مشترک مرزی با کشورهای همسایه به منظور افزایش تعامل با این کشورها
- تعامل سازنده و موثر با سازمانهای همجوار در داخل کشور

۵. کارآمد نمودن نظام پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مواد مخدر، تقلبات و تخلفات گمرکی با نظارت دقیق بر ورود و خروج کالا و حراست از مرزهای اقتصادی کشور

۶. حفاظت از جامعه در مقابل ورود کالاها و مواد پرتوزا، خطرناک و زیان آور، آلاینده های محیط زیست و کالاهای تقلبی و فاسد در جهت تحقق سلامت جامعه و برخورداری مصرف کنندگان از کالای با کیفیت و بی ضرر.

۷. تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی و اداری به منظور کاهش تخلفات و ارتقاء سلامت اداری
بر این اساس کلیه واحدها با پشتیبانی و حمایت اینجانب ملزم به رعایت خط مشی ابلاغی بوده و انتظار دارد کلیه همکاران با همدلی، همفکری و روحیه مسئولیت پذیری در اجرا و بهبود مداوم و موثر این سیستم گام بردارند. بدیهی است این سیستم با توجه به سیاست های راهبردی گمرک ج.ا.ا، اوضاع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور در زمان مناسب مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

QF-140-03

سودکر بایان

ضمائم

منابع و مستندات :

(۱) چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴:

باتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی، در چشم انداز بیست ساله، ایران کشوری است توسعه یافته و با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و موثر در روابط بین الملل. جامعه ایرانی در افق این چشم انداز چنین ویژگی هایی خواهد داشت :

توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود و متکی به اصول اخلاقی و ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی و با تأکید بر: مردم سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها و بهره مند از امنیت اجتماعی و قضایی، برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی. امن، مستقل و مقتدر با سازمان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت، برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده و به دور از فقر، فساد و تبعیض و بهره مند از محیط زیست مطلوب.

فعال، مسئولیت پذیر، ایثار گر، مؤمن، رضایت مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن. دست یافتن به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فرهنگی در سطح آسیای جنوب غربی (شامل: آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم افزاری و تولید علم، رشد پر شتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل.

الهام بخش، فعال و موثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه ای بر اساس تعالی اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره) دارای تعامل سازنده و موثر با جهان براساس اصول عزت، حکمت و مصلحت

۲) سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های اقتصاد مقاومتی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا ابلاغ می‌گردد:

- ۱- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.
- ۲- پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.
- ۳- محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
- ۴- استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
- ۵- سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آنها در ایجاد ارزش بویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.
- ۶- افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (بویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.
- ۷- تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)
- ۸- مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.
- ۹- اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

۱۰- حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزآوری مثبت از طریق :

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی
- پیوندهای اقتصادی با کشورها به ویژه با کشورهای منطقه
- استفاده از ساز و کار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف
- ۱۱- توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج .
- ۱۲- افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق :

- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان بویژه همسایگان

- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای
- ۱۳- مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق :

- انتخاب مشتریان راهبردی
- ایجاد تنوع در روش‌های فروش
- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش
- افزایش صادرات گاز
- افزایش صادرات برق
- افزایش صادرات پتروشیمی
- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی
- ۱۴- افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، بویژه در میادین مشترک .

- ۱۵- افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع .
- ۱۶- صرفه جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید .
- ۱۷- اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی .
- ۱۸- افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت .
- ۱۹- شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...
- ۲۰- تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه .
- ۲۱- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی آن بویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی .
- ۲۲- دولت مکلف است برای تحقق سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگی سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد :
- شناسایی و بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب
- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن
- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی
- ۲۳- شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری و روزآمد سازی شیوه‌های نظارت بر بازار .
- ۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن .

۳) اهداف استراتژیک سازمان جهانی گمرک (WCO)^۷ در سال ۲۰۱۶-۲۰۱۳

هدف استراتژیک ۱ - ارتقاء امنیت و تسهیل تجارت بین الملل، شامل ساده سازی و هماهنگی رویه های گمرکی
سازمان جهانی گمرک (WCO) در حال فعالیت با اعضای خود برای رشد، اطمینان با امنیت و ارتقاء رقابت اقتصادی است. امنیت تجارت و تسهیلات یکی از عوامل کلیدی و اصلی برای توسعه اقتصاد ملی می باشد رقابت ملی برای سعادت اجتماعی، کاهش فقر و توسعه اقتصادی کشورها و شهرها می باشد. همچنین کار گروهی برای توسعه و مسائل و ابزار برای ساده سازی و هماهنگی رویه های گمرکی را ایجاد کرده است.

هدف استراتژیک ۲ - ارتقاء عادلانه، کارآمد و جمع آوری موثر درآمدها

درآمدزایی یک مقوله حائز اهمیت و با اولویت بالا برای بسیاری از ادارات گمرکی است، به ویژه از نظر اقتصادی در جایی که بخش قابل توجهی از درآمد دولت از عوارض گمرکی تامین می شود، این موضوع بسیار مهم است. یک گمرک مدرن نیازمند بکارگیری ابزار و تجهیزات مربوطه ای است که توسط سازمان جهانی گمرک و دیگر نهادهای بین المللی به شیوه ای سازگار به منظور دستیابی به مجموعه درآمد عادلانه، کارآمد و موثر توسعه یافته است.

هدف استراتژیک ۳ - حفاظت از جامعه، امنیت و بهداشت عمومی

کارآئی، موثر بودن و اثربخشی یک سازمان گمرکی مرزی عامل تعیین کننده در حصول اطمینان از جریان کالا، مردم و حمل و نقل است که مطابق با قوانین و مقررات صورت می گیرد و موجب دستیابی به جوامع امن و مطمئن، رقابت پذیری اقتصادی کشورها، رشد تجارت بین المللی و توسعه بازار جهانی می گردد.

سازمان جهانی گمرک به توسعه و نگهداری استانداردها و راهبردها با توجه به هدف حفاظت از امنیت ادامه خواهد داد. تبادل اطلاعات اجرائی و هوشمند گمرک بسیار موثر و تعیین کننده برای استراتژی گمرک است. بدین منظور سازمان جهانی گمرک برای پیاده سازی قوانین اجرائی امور گمرکی از ابتکارات و فعالیتهای عملیاتی با ذینفعان کلیدی استفاده می کند.

⁷ -World Customs Organization

هدف استراتژیک ۴- ظرفیت سازی

وجود ادارات گمرکی موثر و کارآمد برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و امنیتی کشورها حیاتی است. سازمان جهانی گمرک، مرکز جهانی برتر مقررات گمرکی، یک وظیفه اصلی و مرکزی را در توسعه، ارتقاء و حمایت از اجرای استانداردهای مدرن گمرکی، فرآیندها و سیستم‌ها ایفاء می‌کند که باعث شده است این مرکز خود را به عنوان یک رهبر جهانی در فرایند ظرفیت سازی معرفی نموده است.

سازمان جهانی گمرک دبیرخانه کل و ساختارهای منطقه ای خود را به سمت یک رویکرد همکاری هدایت نموده است که بتوانند پاسخگوی نیازهای جاری بوده، بر ظرفیت سازی تمرکز نمایند. توسعه و انتقال حمایت‌های ظرفیت سازی به سه عامل اراده سیاسی، مردم و مشارکت بستگی دارد که بر این سه عامل توسط کمیته ظرفیت سازی بعنوان ضروریات یک توسعه پایدار و مدرن تاکید شده است.

هدف استراتژیک ۵- ارتقاء تبادل اطلاعات بین ذینفعان

سازمان جهانی گمرک امکانات لازم را برای همکاری بین المللی در راستای توسعه ارتباط بیشتر و تعامل هماهنگ تر از جمله تبادل اطلاعات و تجربه و شناسایی بهترین شیوه بین دولت‌های عضو، سازمان‌های دولتی، سازمان‌های بین المللی، بخش خصوصی و دیگر ذینفعان مربوطه را فراهم می‌کند.

هدف استراتژیک ۶- افزایش نقش گمرک

سازمان جهانی گمرک و جامعه بین المللی گمرک، علاقه مندی های استراتژیک، وظایف و مشارکت خود را از طریق ارتباط و همکاری با دولت ها، سازمان‌های بین المللی و منطقه ای، اهدا کنندگان و بخش خصوصی، ارتقاء می دهند.

هدف استراتژیک ۷- اجرای تحقیقات و بررسی ها

سازمان جهانی گمرک تحقیقات و تجزیه و تحلیل هایی را در مورد گمرک، سیاست‌های تجارت بین المللی، برنامه ها و شیوه‌های استراتژیک و فنی مهم برای کاربران خود و جامعه تجاری گسترده تر اجرا می‌کند که در این خصوص از همکاری ادارات گمرک، مجلات، دانشگاهها، موسسات تحقیقاتی و سایر ذینفعان مربوطه استفاده می‌کند.

بیانیه ماموریت سازمان جهانی گمرک :

سازمان جهانی گمرک یک تشکیلات مستقل و فرا دولتی است که ماموریت آن افزایش کارایی و اثربخشی گمرکات عضو بوده و از این رو به اعضا کمک می‌نماید تا در توسعه ملی کشور خود، خصوصاً در حوزه‌های تسهیل تجارت، کسب درآمد، محافظت از جامعه و امنیت ملی مشارکتی مثمر داشته باشند.

بیانیه چشم انداز سازمان جهانی گمرک :

سازمان جهانی گمرک از لحاظ بین‌المللی به عنوان مرکز جهانی کارشناسی گمرکی مطرح می‌باشد و در مذاکرات مربوط به توسعه، ارتقاء و پیاده‌سازی نظام‌ها و رویه‌های گمرکی نقش رهبری ایفا می‌نماید. این سازمان در برابر نیازهای اعضا خود و محیط فعالیت آنها پاسخگو بوده و ابزارها و رویکردهای اجرایی آن به عنوان پایه‌ای مطمئن برای فعالیت گمرکات در سراسر جهان به شمار می‌آید.

ارزش‌های سازمان جهانی گمرک :

۱. درستکاری، مسئولیت پذیری و شفاف‌سازی
۲. تخصص گرایی
۳. مشارکت با گمرکات عضو و افراد و گروه‌های ذینفع
۴. پاسخگویی در برابر اعضا و محیط بیرونی
۵. نتیجه گرایی
۶. نوآوری

۴) استانداردهای بین المللی در زمینه تسهیل امور گمرکی

استاندارد ۱

گمرک باید رویه‌های کنترلی منسجم که در جزوه « راهنمای سازمان جهانی گمرک » در خصوص مدیریت منسجم زنجیره عرضه (ISCM)^۸ آمده است را بپذیرد.

استاندارد ۲

اداره گمرک باید اختیار بازرسی تمام محمولات به هنگام ورود، خروج (حتی بر روی وسیله نقلیه) یا ترانشیپمنت^۹ را داشته باشد.

استاندارد ۳

تجهیزات بازرسی نامحسوس و دستگاههای کشف پرتوی (X-Ray)، برای انجام بازرسی‌های گمرکی باید مورد استفاده قرار گیرد. این تجهیزات برای بازرسی محمولات دارای خطر بالا، یا محمولات فوری مورد استفاده قرار می گیرد بدون اینکه وقفه ای در ترخیص سریع ایجاد نماید.

استاندارد ۴

گمرک باید یک سیستم مدیریت خطر برای مشخص کردن محمولاتی که بالقوه دارای خطر بالا می باشند و نیز خودکار کردن این سیستم را مورد استفاده قرار دهد. این سیستم باید شامل مکانیسمی برای تأیید ارزیابی خطر و هدف قرار دادن خطرات و پیدا کردن بهترین اقدامات باشد.

استاندارد ۵

محمولات و کانتینرهای دارای خطر بالا، آنهائی هستند که دلائل کافی برای کم خطر بودن آنها وجود ندارد و یا اطلاعات محرمانه و یا روشهای ارزیابی خطر مبتنی بر داده‌های امنیتی خطر بالای آنها را مشخص نموده است.

استاندارد ۶

گمرک باید از قبل و به موقع اطلاعات الکترونیکی پیشرفته از محموله و کانتینر برای انجام ارزیابی خطر بدست آورد.

^۸ . Inagreement Supply Chain Management

^۹ . Transshipment

استاندارد ۷

ادارات گمرک باید تمهیداتی فراهم نمایند تا از کنترل‌ها و نتایج حاصل از دستگاه‌های کشف یکدیگر استفاده نمایند و مکانیسمی برای تبادل اطلاعات یا ارتباطات فراهم نمایند. این اقدام شناسایی کنترل‌های یکدیگر در آینده را امکان‌پذیر خواهد نمود.

استاندارد ۸

اداره گمرک باید گزارشات آماری از اقدامات انجام شده، از تعداد محمولات مورد بازرسی، محمولات که دارای خطر بوده‌اند، تعداد ارزیابی‌ها از طریق دستگاه‌های کشف یا از طریق بازرسی‌های فیزیکی، زمان‌های نیاز برای ترخیص و نتایج مثبت و منفی آن را ارائه دهد.

استاندارد ۹

گمرک باید با سایر مقامات مسئول مرتبط با امر تردد و جابجائی کالا در زنجیره عرضه تجارت بین‌المللی ارتباط کاری داشته باشد و فوراً نسبت به مسدود نمودن راه‌های نفوذ غیر مجاز اقدام نماید.

استاندارد ۱۰

گمرک و سایر مقامات مسئول باید مراقب سلامت کاری کارمندان و جلوگیری از نقض مقررات باشند.

استاندارد ۱۱

گمرک باید برای محمولاتی که خارج می‌شود، بنا به تقاضای کشور مقابل بازرسی‌های لازم را انجام دهد.

استانداردهای همکاری گمرک با بخش تجارت

استاندارد ۱

عاملان اقتصادی مجاز (AEO)^{۱۰} در زنجیره تجارت بین المللی در معرض یک فرآیند خود ارزیابی در مورد معیارهای امنیتی از پیش تعیین شده و عملیات سالم برای حصول اطمینان از رویه‌ها و سیاست‌های داخلی آنها در جهت مسائل امنیتی تا ترخیص کالا از گمرک قرار خواهند گرفت.

استاندارد ۲

عاملان اقتصادی مجاز اقدامات لازم برای پیشگیری از دسترسی غیر مجاز به محیط و ساختمان، سایر امکانات و انبار و محموله‌های خود بعمل خواهند آورد.

استاندارد ۳

گمرک با همکاری نمایندگان بخش تجارت فرآیندهای تایید اعتبار یا تایید کیفیت را ایجاد و انگیزه‌های لازم را برای عاملان اقتصادی معتبر به منظور صحت عمل فراهم خواهد نمود.

استاندارد ۴

تمام طرف های ذی‌مدخل صحت اقدامات حمل و نقل محموله و کانتینر را با تسهیل استفاده از فنون جدید فراهم خواهند نمود.

استاندارد ۵

گمرک به صورت منظم برنامه‌های فعالیت‌های همکاری با بخش تجارت را جهت ارتقاء سطح امنیت به روز خواهد رسانید.

استاندارد ۶

گمرک برای افزایش امنیت و تسهیل زنجیره تجارت بین الملل در هنگام صدور یا ترانزیت کالا از قلمرو خود با عاملان اقتصادی مجاز همکاری و نظرات آنها را مورد ارتقاء سطح امنیت و تسهیل سازی جویا خواهد شد.

در یک ارزیابی کلی در زمینه ۱۷ استاندارد فوق که در زمینه امنیت و تسهیل امور گمرکی می‌باشد می‌توان گفت که این استانداردها پیاده‌سازی نشده و تنها برخی از آنها بصورت ابتدایی در حال اجراء می‌باشند.

¹⁰ . Authorised –economic –operator

موافقت نامه تسهیل تجارت

باتوجه به مذاکرات دور دوحه اعضاء سازمان جهانی تجارت تصمیم به ایجاد «موافقت نامه تسهیل تجارت» گرفتند، و بالاخره بعد از ۹ سال این موافقت نامه در دسامبر ۲۰۱۳ در کنفرانس وزراء در بالی اندونزی و تحت عنوان "بسته بالی" نهایی شد. عمده مفاد این موافقت نامه درخصوص رویه‌های سریع و کارآمدتر گمرکی می‌باشد.

این موافقت نامه دارای دوبخش است. بخش اول که متن موافقت نامه است و بخش دوم مربوط به شرایط ویژه و متفاوت برای اعضای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته می‌باشد.

بخش اول : متن موافقت نامه

بخش اول دارای ۱۳ ماده و بخش دوم دارای ۱۰ بند به شرح زیر می‌باشد.

- ماده ۱: انتشار و دسترسی به اطلاعات

-بند ۱: انتشار

اطلاع رسانی در مورد رویه‌ها، تعرفه‌ها، قوانین و مقررات، ممنوعیت‌ها، موافقت نامه‌ها.

-بند ۲: انتشار از طریق اینترنت

قوانین و مقررات و فرم‌های لازم و اطلاعات تماس جهت مشورت (به یکی از زبان‌های رسمی WTO).

-بند ۳: مراکز پاسخگویی به سؤالات

پاسخگویی و ارائه مشورت به تجار در مهلت زمانی مناسب.

-بند ۴: اعلان به کمیته تسهیل تجارت سازمان جهانی تجارت

اعلان در مورد وب سایت و شماره‌های تماس جهت پاسخگویی به سؤالات

- ماده ۲: فرصت اظهارنظر در مورد مقررات، اطلاعات قبل از لازم الاجرا شدن و مشورت

- بند ۱: فرصت اظهارنظر و اطلاعات قبل از لازم الاجراء شدن

فرصت دادن به تجار برای اظهارنظر در مورد قوانین و مقررات جدید.

- بند ۲: مشورت‌ها

جلسات مشورتی بین سازمان‌های مرزی و تجار

- ماده ۳: صدور رأی قبل از ورود کالا

در مورد تعرفه، مبدأ، ارزش، سهمیه‌ها و مقررات.

● ماده ۴: رویه‌های استیناف یا تجدیدنظر

- بند ۱: حق استیناف یا تجدیدنظر

نه تنها در مورد تصمیمات و رأی گمرک بلکه برای سایر سازمان‌های مرتبط با تجارت نیز امکان تجدیدنظرخواهی وجود داشته باشد.

● ماده ۵: سایر اقدامات برای ارتقاء بی طرفی، عدم تبعیض و شفافیت

- بند ۱: اعلان برای کنترل‌ها یا بازرسی‌ها

سطح کنترل‌ها در مرز درخصوص مواد غذایی اعلام گردد.

- بند ۲: توقیف برای بازرسی

اعلام سریع به حمل کننده یا وارد کننده در مواقع توقیف کالای اظهار شده.

- بند ۳: رویه‌های تست

نام و آدرس آزمایشگاه‌ها منتشر گردد. امکان تست دوم نیز فراهم گردد.

● ماده ۶: شرایط در مورد عوارض و هزینه‌های مربوط به واردات و صادرات

- بند ۱: شرایط کلی در مورد هزینه‌ها و عوارض وضع شده مربوط به واردات و صادرات

هزینه‌ها و عوارض غیر از حقوق گمرکی منتشر گردد.

- بند ۲: شرایط ویژه در مورد هزینه‌ها و عوارض وضع شده مربوط به واردات و صادرات

هزینه‌ها و عوارض نباید بیش از خدمات ارائه شده باشد.

- بند ۳: شرایط تنبیهی

جریمه‌ها فقط برای شخص مرتکب اعمال شود. چنانچه شخص مرتکب در مورد تخلف قبل از

کشف اطلاع رسانی کند در جریمه تخفیف اعمال گردد.

● ماده ۷: خروج و ترخیص کالا

- بند ۱: پردازش قبل از ورود

رویه‌های مربوط به ترخیص سریع و قبل از ورود کالا و ارائه اسناد الکترونیکی قبل از ورود کالا تعریف شود.

- بند ۲: پرداخت الکترونیکی

- بند ۳: ترخیص قبل از تعیین نهایی حقوق و عوارض گمرکی

بدین منظور گمرک می‌تواند تضمین‌های لازم را از وارد کننده اخذ کند.

- بند ۴: مدیریت ریسک
برای کنترل گمرکی یک سیستم مدیریت ریسک تعریف گردد. همچنین در کنار مدیریت ریسک می توان از کنترل راندومی (تصادفی) استفاده کرد.
- بند ۵: حسابرسی پس از ترخیص
صاحب کالا در مورد حسابرسی پس از ترخیص و نتایج و دلایل آن اطلاع رسانی شود.
- بند ۶: اندازه گیری و انتشار زمان لازم برای ترخیص
متوسط زمان لازم برای ترخیص به صورت ادواری اندازه گیری و منتشر می گردد. برای این منظور از راهنمای WCO می توان استفاده کرد.
- بند ۷: اقدامات تسهیلی تجارت برای تجار معتبر یا خوشنام
تا حد امکان، مشارکت بنگاه های کوچک و متوسط در برنامه تجار معتبر محدود گردد.
- بند ۸: محموله های فوری
اطلاعات و اسناد مربوطه بایستی قبل از ورود کالا به گمرک ارائه گردد. کنترل بیشتری روی این محموله ها انجام گردد. درخواست کننده باید سوابق خوبی داشته باشد.
- بند ۹: کالاهای فاسد شدنی
تسریع در ترخیص و حتی انجام آن خارج از ساعات اداری. دلایل تأخیر احتمالی در ترخیص بایستی کتباً به واردکننده ارائه گردد.

● ماده ۸: همکاری سازمان های مرزی
علاوه بر همکاری سازمان های ملی، گمرک رویه های کنترلی را با کشورهای هم مرز از نظر روزها و ساعات کاری، تشریفات و امکانات مشترک و کنترل مشترک و کنترل با یکبار توقف، هماهنگ نماید.

● ماده ۹: جابجائی کالای تحت کنترل گمرک جهت واردات (ترانزیت داخلی)
تسهیلات لازم برای جابجائی کالا از گمرک مرزی به گمرکات داخلی فراهم گردد.

● ماده ۱۰: تشریفات مربوط به واردات و صادرات و ترانزیت
- بند ۱: تشریفات و الزامات اسنادی
الزامات اسنادی و تشریفات بازننگری و تسهیل گردد.

- بند ۲: پذیرش کپی اسناد

نسخه الکترونیکی و یا تصویر اسناد تا حد امکان پذیرفته گردد، چنانچه اصل اسناد به یکی از سازمان‌های ملی ارائه شده باشد کپی اسناد توسط دیگر سازمان ملی (داخلی) پذیرفته گردد. گمرک واردکننده نباید اظهارنامه صادراتی که به کشور صادرکننده ارائه شده را مطالبه نماید.

- بند ۳: استفاده از استانداردهای بین المللی

کاربرد استانداردهای بین المللی در رویه‌ها بازنگری گردد.

- بند ۴: پنجره واحد

تا حد امکان از فناوری اطلاعات در سیستم پنجره واحد استفاده شود.

- بند ۵: بازرسی قبل از حمل

در بازرسی قبل از حمل در کشور مبدأ، تعیین تعرفه و ارزش الزامی نباشد.

- بند ۶: استفاده از حق عملکرد گمرکی

استفاده از حق عملکرد گمرکی الزامی نخواهد بود.

- بند ۷: رویه‌های مشترک مرزی و الزامات اسنادی متحدالشکل

- بند ۸: کالاهای برگشتی

مهلت مناسب برای عودت کالا به کشور صادرکننده در نظر گرفته می شود.

- بند ۹: ورود و خروج موقت کالا

• ماده ۱۱: آزادی ترانزیت

الزامات اسنادی و تشریفات برای ترانزیت، بیش از شناسایی کالا و اطمینان از اجرای الزامات ترانزیت نخواهد بود. ارائه اسناد و اطلاعات قبل از ورود کالا میسر گردد. کشورها می‌توانند در مورد ترانزیت درخواست تضمین موردی یا کلی کنند. در مورد کالاهای پرخطر می‌توان مأمور بدرقه یا اسکورت پیش‌بینی نمود. هماهنگ‌کننده ملی برای پاسخگویی و مشورت تعیین گردد.

• ماده ۱۲: همکاری گمرکی

- بند ۱: اقدامات جهت ارتقای تبعیت از قانون، و همکاری

در مورد شیوه‌های خوب (روش‌های موفق) کشورها تبادل اطلاعات خواهند کرد.

- بند ۲: تبادل اطلاعات

در مواردی که سوء ظن وجود دارد کشورها برای بازبینی و کنترل تبادل اطلاعات خواهند کرد.

- بند ۳: بازبینی

کشورها می توانند به منظور بازبینی از یکدیگر درخواست اطلاعات کنند.

- بند ۴: درخواست اطلاعات

- بند ۵: حفاظت و محرمانگی

اطلاعات و اسناد ارائه شده، توسط کشور دریافت کننده محافظت گردد.

- بند ۶: شرایط اطلاعات

به درخواست ها سریعاً پاسخ داده شود. اطلاعات درخواستی می تواند شامل فاکتور، عدل بندی، گواهی مبدأ، بارنامه به صورت کاغذی یا الکترونیکی باشد و ارائه کننده اسناد و اطلاعات سطح محرمانگی را نیز تعیین می کند.

- بند ۷: به تعویق انداختن یا عدم پاسخ به درخواست ها

دلایل تعویق و عدم امکان ارائه اطلاعات توضیح داده شود.

- بند ۸: مقابله به مثل

اگر کشور درخواست کننده اطلاعات نمی تواند اطلاعات مورد درخواست را خودش ارائه کند، بایستی این موضوع را به اطلاع کشور درخواست شونده برساند.

- بند ۹: موانع اداری

منابع و هزینه های مربوط به درخواست ها توسط درخواست کننده مورد توجه قرار گیرد.

- بند ۱۰: محدودیت ها

کشور درخواست کننده نمی تواند کشور درخواست شونده را ملزم به ترجمه اسناد یا تغییر فرمت اسناد و غیره نماید.

- بند ۱۱: استفاده غیرمجاز یا افشاگری

اگر در کشور درخواست کننده اطلاعات دریافت شده مورد نقض محرمانگی قرار گیرد باید فوراً کشور درخواست شونده را مطلع و اقدامات اصلاحی برای نقض مورد را انجام دهد.

- بند ۱۲: موافقت نامه های دوجانبه و منطقه ای

این موافقت نامه با سایر توافق های دوجانبه یا منطقه ای منافاتی ندارد.

● ماده ۱۳: ترتیبات اداری

- بند ۱: کمیته تسهیل تجارت

کمیته تسهیل تجارت هماهنگی و مکاتبات مرتبط را بین اعضا انجام می دهد.

- بند ۲: کمیته ملی تسهیل تجارت
هر کشور یک کمیته ملی تسهیل تجارت برای هماهنگی‌های ملی و اجرای این موافقت نامه
ایجاد خواهد کرد.

بخش دوم - شرایط ویژه و متفاوت برای اعضای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته

۱ - اصول کلی

کمک و حمایت برای ظرفیت سازی اعضاء در حال توسعه و کمتر توسعه یافته ارائه خواهد شد.

۲ - طبقه بندی شرایط

سه نوع شرایط وجود دارد.

طبقه A: شرایطی که به محض اجرایی شدن موافقت نامه لازم الاجراء است.

طبقه B: شرایطی که بعد از دوره گذار لازم الاجراء است.

طبقه C: شرایطی که بعد از دریافت کمک برای ظرفیت سازی قابل اجراء است.

۳ - اعلان و اجرای طبقه A

شرایط طبقه A بلافاصله پس از اجرائی شدن این موافقت نامه برای همه کشورها
لازم الاجراء است.

۴ - اعلان تاریخ‌های مشخص برای اجرای طبقه B و C

مهلت اجرای شرایط طبقه B بعد از اجرایی شدن این موافقت نامه برای کشورهای در حال توسعه
بیشتر از یکسال نخواهد بود. بعد از اجرایی شدن این موافقت نامه کشورهای در حال توسعه به
کمیته اطلاع خواهند داد که چه نوع کمک برای ظرفیت سازی جهت اجرای شرایط طبقه C
دارند.

۵ - ساز و کار اطلاع رسانی به موقع و از قبل: تمدید تاریخ‌های اجرای شرایط طبقه B و C

چنانچه یک کشور در حال توسعه تقاضای تمدید مهلت اجرای شرایط طبقه B و C را نماید و
مهلت بیشتر از ۱۸ ماه نباشد، با درخواست موافقت می گردد. این مهلت برای کشورهای کمتر
توسعه یافته سه سال است.

۶ - اجرای شرایط B و C

عدم توانایی اجرای شرایط B و C به کمیته اطلاع رسانی گردد. در این صورت کمیته ظرف ۶۰
روز یک گروه کارشناسی تشکیل خواهد داد و این گروه ظرف ۱۲۰ روز نتیجه بررسی را به
کمیته اعلام خواهد کرد.

۷- جابجائی بین شرایط B و C

حسب پیشنهاد اعضاء یکی از شرایط B می تواند وارد شرایط طبقه C یا بالعکس شود.

۸- دوره تنفس برای اجرای قواعد و رویه های مربوط به رسیدگی به اختلافات

۹- شرایط همکاری برای ظرفیت سازی

هدف کمک به کشورهای در حال توسعه و کمیته توسعه یافته جهت اجرای مفاد بخش ۱ این موافقت نامه است.

۱۰- اطلاعات مربوط به همکاری که به کمیته ارائه می شود.

کشورهای اهدا کننده، شرایط همکاری و حمایت از کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته را به کمیته اعلام خواهند نمود.

«اعلامیه تجدیدنظر شده آروشا»

اعلامیه شورای همکاری گمرکی در رابطه با حکمرانی خوب و درستکاری در گمرک

با توجه به اینکه ادارات گمرک در سراسر جهان به نمایندگی از دولت خود تعدادی از وظایف حیاتی مهم را انجام داده و در نائل شدن به اهداف ملی مانند جمع آوری درآمد، حفاظت از جامعه، تسهیل تجارت و حفاظت از امنیت ملی کمک می نمایند؛ می توان اذعان نمود که درستکاری یک مسئله حیاتی برای همه ملل و ادارات گمرک است و وجود فساد می تواند به شدت ظرفیت گمرک برای به انجام رساندن مؤثر مأموریت اش را محدود نماید. عوارض جانبی فساد می تواند شامل:

- ★ کاهش امنیت ملی و حفاظت از جامعه؛
- ★ کسری درآمد و کلاهبرداری؛
- ★ کاهش سرمایه گذاری خارجی؛
- ★ افزایش هزینه ای که در نهایت به جامعه تحمیل می شود؛
- ★ حفظ موانع تجارت بین المللی و رشد اقتصادی؛
- ★ کاهش اعتماد عمومی و اعتماد به نفس در مؤسسات دولتی؛
- ★ کاهش سطح اعتماد و همکاری بین ادارات گمرک و دیگر سازمان های دولتی؛
- ★ کاهش سطح انطباق داوطلبانه با قوانین و مقررات گمرکی؛
- ★ روحیه و "روح رفاقت" پایین کارکنان.

با در نظر گرفتن اینکه می توان با فساد به طور مؤثر تنها به عنوان بخشی از یک تلاش ملی جامع، مبارزه نمود، چرا که یک اولویت برای همه دولت ها باید اطمینان از این باشد که گمرک عاری از فساد است. این امر مستلزم اراده سیاسی و تعهد پایدار برای مبارزه با فساد است.

با اعلام اینکه یک برنامه مؤثر درستکاری ملی در گمرک باید از عوامل کلیدی زیر تشکیل شود:

۱- رهبری و تعهد

مسئولیت نخست برای پیشگیری از فساد باید به رئیس گمرک و تیم مدیریت اجرایی متکی باشد. نیاز به سطح بالایی از درستکاری و تعهد به مبارزه با فساد در دراز مدت باید مورد تاکید واقع شود. مدیران گمرک و سرپرستان باید نقش رهبری قوی اتخاذ کنند و سطح مناسبی از مسئولیت و پاسخگویی برای حفظ سطح بالایی از درستکاری در تمام جنبه های کاری گمرک را بپذیرند. مدیران گمرک باید تمرکز روشن و بدون ابهام در زمینه درستکاری را نشان دهند و به عنوان نمونه مجموعه ای که هم سازگار با سند و هم به کد گذاری رفتار روحیه دهد را درک کنند.

۲- چارچوب قانونی

مقررات گمرکی، آیین نامه ها، دستورالعمل های اداری و روش ها به بیشترین حد ممکن باید هماهنگ و ساده باشد به طوری که تشریفات گمرکی بتواند بدون هزینه های غیر ضروری انجام گیرد. این فرآیند شامل تصویب کنوانسیون های توافق شده بین المللی، ابزارها و استانداردهای پذیرفته شده دیگر است. فعالیت های گمرکات باید مورد بررسی و توسعه مجدد قرار گیرد تا کانال قرمز را از بین ببرد و تکرار غیر ضروری را کاهش دهد. نرخ حقوق گمرکی باید تعدیل شده و در صورت امکان معافیت اعمال شود و قوانین استاندارد به حداقل برسد. سیستم ها و رویه ها باید مطابق با کنوانسیون تجدید نظر شده بین المللی در زمینه ساده سازی و هماهنگ نمودن تشریفات گمرکی (کنوانسیون تجدید نظر شده کیوتو) باشد.

۳- شفافیت

مشتریان گمرک مستحق انتظار درجه بالایی از اطمینان و پیش بینی پذیری در مواجهه با گمرک می باشند. قوانین گمرکی، قوانین و مقررات، رویه ها و دستورالعمل های اداری باید عمومی شود، باید به آسانی در دسترس باشند و در شکل و شیوه ای سازگار مورد استفاده قرار گیرند. مآخذهایی که بر اساس آن قدرت های اختیاری را می توان اعمال نمود باید به وضوح تعریف شده باشد. مکانیزم های بررسی اداری و درخواست تجدید نظر باید به منظور فراهم کردن مکانیزمی برای مشتریان برای به چالش کشیدن و یا دنبال نمودن بررسی تصمیم گیری های گمرک ایجاد شوند. منشور خدمات مشتری و یا استانداردهای عملکرد باید به گونه ای باشد که سطح انتظار مشتریان خدمت از گمرک را محدود نماید.

۴- اتوماسیون

اتوماسیون و یا کامپیوتری شدن فعالیت های گمرکی می تواند بهره وری و اثربخشی را بهبود دهد و فرصت های ممکن برای فساد را حذف نمایند. اتوماسیون همچنین می تواند سطح پاسخگویی را افزایش داده و ممیزی مستمر برای نظارت و بازرسی های بعدی تصمیم گیری های اداری و اعمال اختیارات رسمی را ارائه کند. در صورت امکان، سیستم های خودکار باید به گونه ای پیکربندی شده باشند که فرصت برای استفاده نامناسب اختیارات رسمی، ارتباط چهره به چهره بین پرسنل گمرک و مشتریان و سازمان ها و انتقال فیزیکی وجه به حداقل برساند.

۵- اصلاحات و نو سازی

فساد به طور معمول در شرایطی که شیوه های منسوخ شده و ناکارآمد به کار می روند و در جایی که مشتریان تمایل به تلاش برای جلوگیری از رویه های کند و یا ناگوار با ارائه رشوه و پرداخت هزینه تسهیل دارند وجود

دارد. ادارات گمرک باید اصلاح و نوسازی سیستم ها و روش های خود را برای از بین بردن هرگونه مزایای درک شده که ممکن است از طریق دور زدن رویه های رسمی به دست آمده باشد انجام دهند. چنین طرح های اصلاحات و نوسازی باید در ماهیت جامع باشند و بر تمام جنبه های فعالیتها و عملکرد گمرک تمرکز نمایند. کنوانسیون کیوتو تجدید نظر شده یک نقطه مرجع مستدل برای چنین طرحی فراهم می کند.

۶- ممیزی (حسابرسی) و ارزیابی

پیشگیری و کنترل فساد در گمرک را می توان با اجرای طیف وسیعی از نظارت و کنترل مکانیسم های مناسب از جمله برنامه های کنترل داخلی ، حسابرسی داخلی و خارجی و تحقیق و رژیم های تعقیب قانونی انجام داد. این رژیم باید یک تعادل منطقی بین استراتژی های مثبت برای تشویق سطح بالایی از درستکاری و استراتژی سرکوب طراحی شده برای شناسایی موارد فساد و تنبیه یا تعقیب افرادی که با آن درگیر هستند برقرار کند. کارکنان گمرک ، مشتریان و عموم مردم باید تشویق شوند تا فعالیت های فاسد ، غیر اخلاقی و یا غیر قانونی را گزارش کنند و هنگامی که این اطلاعات ارائه شدند ، باید به شیوه ای سریع و کامل مورد بررسی قرار داده شوند و منابع باید محافظت شوند. جایی که در آن تحقیقات با مقیاس بزرگ و یا پیچیده ضروری می باشد و یا در اداراتی که در آن فساد به شکل گسترده وجود دارد ، باید به سازمان های مبارزه با فساد اداری مستقل رجوع نمود.

۷- کدگذاری رفتار

عنصر کلیدی هر برنامه درستکاری مؤثر ، توسعه ، بحث و پذیرش یک کد جامع از رفتار که مجموعه ای از شرایط بسیار عملی و جرایم عدم رعایت باید در کدگذاری بیان شده ، بدون ابهام از رفتار مورد انتظار تمام پرسنل گمرک را تنظیم می کند ، می باشد . مطابق با شدت نقض بوده و به وسیله مقررات اداری و قانونی مناسب پشتیبانی گردد.

۸- مدیریت منابع انسانی

اجرای سیاست های مستدل مدیریت منابع انسانی نقش عمده ای در روش های مبارزه با فساد در گمرک دارند . شیوه های مدیریت منابع انسانی ، که در کنترل و یا از بین بردن فساد در گمرک مفید بوده و به اثبات رسیده اند ، عبارتند از :

★ ارائه حقوق و دستمزد کافی، پاداش و شرایطی برای اطمینان از اینکه پرسنل گمرک قادر به حفظ استاندارد مناسب زندگی باشند.

★ استخدام و حفظ کارکنانی که به احتمال زیاد ، حافظ معیارهای عالی درستکاری هستند.

★ حصول اطمینان از انتخاب کارکنان و ارتقاء با روشهای عاری از تعصب و تبعیض و بر اساس اصل شایستگی

★ اطمینان حاصل کرد که در به کارگیری، چرخش و جابجایی کارکنان بر مبنای نیاز به حذف فرصت‌های آسیب‌پذیری پرسنل گمرک برای دوره‌های طولانی از زمان، تصمیم‌گیری شود.

★ ارائه آموزش و توسعه حرفه‌ای مناسب پرسنل گمرک به هنگام استخدام و در طول خدمت، در طول کار حرفه‌ای‌شان برای ارتقاء و تقویت مستمر حفظ استانداردهای اخلاقی

★ به کارگیری سیستم‌های مناسب ارزیابی عملکرد و مدیریت به منظور تقویت رویه‌های جامع و پرورش سطوح بالایی از درستکاری شخصی و حرفه‌ای

۹- روحیه و فرهنگ سازمانی

فساد به احتمال زیاد در سازمان‌هایی که در آن روحیه یا «روح رفاقت» پایین است و جایی که در آن کارکنان گمرک، افتخار خوشنامی گمرکات خود را ندارند رخ می‌دهد. کارکنان گمرک به احتمال زیاد زمانی با درستکاری عمل می‌کنند که روحیه بالایی دارند، در جاهایی که شیوه‌های مدیریت منابع انسانی منصفانه هستند و فرصت‌های مناسب برای توسعه شغلی و پیشرفت وجود دارد. کارکنان در تمام سطوح باید به طور فعال در برنامه مبارزه با فساد نقش داشته باشند و باید به پذیرش سطح مناسبی از مسئولیت برای درستکاری گمرکات تشویق شوند.

۱۰- ارتباط با بخش خصوصی

گمرکات باید یک رابطه باز، شفاف و سازنده با بخش خصوصی داشته باشند. گروه مشتریان باید به پذیرش سطح مناسبی از مسئولیت و پاسخگویی در برابر مشکل و شناسایی و اجرای راه‌های عملی تشویق شوند. ایجاد یادداشت تفاهم بین گمرک و بخش‌های صنعت می‌تواند در این زمینه مفید باشد. به همین ترتیب، توسعه قوانین رفتاری برای بخش خصوصی، که به طور واضح مجموعه‌ای از استانداردهای رفتار حرفه‌ای را توسعه داده‌اند، می‌تواند مفید باشد. جریمه‌های مرتبط با درگیر شدن در رفتار فسادبرانگیز باید به حدی کافی باشد تا از گروه‌های مشتری برای پرداخت رشوه یا هزینه تسهیل برای به دست آوردن رفتار امتیاز دهنده، جلوگیری کند.

ما، اعضای شورای همکاری‌های گمرکی، ادارات گمرک را برای حمایت از مقابله با فساد، به اجرای برنامه عمل جامع و پایدار درستکاری بر اساس اصول کلیدی مشخص شده در فوق و در درون دولت‌ها، بخش‌های کسب و کار و اعضای جامعه بین‌المللی دعوت می‌نماییم.

انجام شده در آروشا، واقع در تانزانیا

در روز ۷ جولای ۱۹۹۳ (جلسات ۸۱ و ۸۲ شورا) و تجدید نظر شده در ژوئن ۲۰۰۳ (جلسات ۱۰۱ و ۱۰۲ شورا)